GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 163. — *Mercurĭ, 24 Iuliu, (5 Augustŭ).* — 1885.

Braşovŭ, 23 Iuliu (4 Augustŭ) 1885.

Astăḍĭ nu ne vomŭ ocupa nicĭ de visita ce se ḍice că o va face Ţarulŭ Alexandru III monarchului nostru, nicĭ de viitórea întâlnire între cancelarulŭ Bismark şi ministrulŭ de esterne austro ungarŭ Kalnoky, nu vomŭ vorbi nicĭ de festivităţile costisitóre ce se arangiază în Budapesta în onórea visitatorilorŭ esposiţiunei, nicĭ de pregătirile estraordinare ce se facŭ în Cluşiu pentru „epocala“ adunare generală a „kultur-egylet“-ului, nicĭ de giganticulŭ planŭ d'a se înscená unŭ congresŭ alŭ tuturorŭ reuniunilorŭ de maghiarisare, ce se discută tocmai acum în colónele foilorŭ maghiare: ci ne vomŭ întórce privirile spre trista realitate, ce se ascunde îndĕrĕtulŭ acestorŭ spectacole marĭ şi micĭ.

Inainte cu trei lunĭ, vorbindŭ despre pompa şi luxulŭ celŭ mare, ce s'a desfăşuratŭ la deschiderea esposiţiunei din Budapesta, amŭ ḍisŭ între altele:

Ce contrastŭ între strălucirea din capitală şi miseria din regatŭ! Unde este mulţumirea şi bunăstarea poporaţiunilorŭ, ce voiescŭ a o înfăţişa lumei străine aranjorii esposiţiunei?

Mulţumirea au păpat'o de multŭ d-nii Tisza-Trefort cu acţiunile lorŭ politice interióre pentru întărirea pretinsei idei de statŭ maghiarŭ, ér bunăstarea câtă mai era a păpat'o şovinismulŭ unguresců cu esperimentele lui costisitóre, cu pofta de câştigŭ şi cu lăcomia celorŭ ce s'au înrolatŭ sub stégulŭ combatanţilorŭ pentru idea unui statŭ specificŭ maghiarŭ imaginarŭ.

Ḍiarele maghiare ni-au luatŭ în nume de rĕu aceste cuvinte carĭ, se înţelege, nu se potriveau nicĭdecum cu veselele disposiţiunĭ, ce domniau între înfocaţii naţionaliştĭ din Cluşiu şi din Budapesta, pentru carĭ aḍĭ tóte suntŭ numai lapte cu păsatŭ. Ei de sigurŭ că nu s'au gânditŭ, că încă în toiulŭ esposiţiunei vorŭ fi deşteptaţĭ din dulcile ilusiunĭ priu glasulŭ nemilosŭ alŭ ministrului-execuţiă.

De când s'a inauguratŭ noua viaţă constituţională maghiară, multe ordonanţe de ale miniştrilorŭ de finance unguresci au sbârnăitŭ pe de-asupra capetelorŭ bieţilorŭ contribuabilĭ spăriaţĭ şi îngroziţĭ, dér ordonanţa dela 20 Iuliu a „simpaticului“ ministru de finance actualŭ, comite Szapary, le pune vêrfŭ la tóte, ilustrândŭ într'unŭ modŭ fórte tristŭ contrastulŭ celŭ mare dintre pompa ce se desfăşură aḍĭ în capitală şi dintre marea miseriă, ce domnesce în ţéră.

Cetitorii noştri cunoscŭ cuprinsulŭ fatalei ordonanţe despre care e vorba. Ministrulŭ ordonă inspectorilorŭ de dare ca acum, după ce s'a terminatŭ secerişulŭ, în luna lui Augustŭ, sĕ încaseze restanţele de dare pe calea esecuţiunei cu cea mai mare vigóre dela agricultorĭ şi dela ceilalţĭ contribuabilĭ.

Ordonanţa ministrului-execuţiă a produsŭ sensaţiune durerósă nu numai în ţéră, ci pretutindenĭ. „Neue freie Presse“ o numesce „draconică“ şi ḍice, că restanţele de dare în Ungaria trebue că au luatŭ marĭ dimensiunĭ şi că *s'a golitŭ cumplitŭ visteria statului*, décă comitele Szapary adreséză inspectorilorŭ de dare cuvinte atâtŭ de aspre.

S'au şi sêmţitŭ imediatŭ urmările triste ale ordinului de esecuţiă. La bursa de cereale din Budapesta şi Viena au căḍutŭ deodată preţurile bucatelorŭ în modŭ însemnatŭ. Negustorii sis téză cumpĕrăturile, pentru că prevĕdŭ, că décă se vorŭ începe esecuţiunile în ţéră vorŭ puté cumpĕrá dela ţĕranĭ şi dela licitaţii cereale pe unŭ preţŭ de nimicŭ. Bieţii agricultorĭ nicĭ n'au căratŭ bine bucatele de pe câmpŭ şi esecutorulŭ le şi presentă ordinulŭ de încasare a restanţelorŭ. Cum o sĕ scape ei din strîmtóre, décă nu prin aceea că-şĭ vorŭ vinde totŭ, bucate şi vite, cu orĭ-ce preţŭ?

De astădată şi patrioţii noştri înfocaţĭ s'au spăimântatŭ. Faţă cu ordonanţele lui Szapary e naturalŭ că nu potŭ fi indiferenţĭ, căcĭ îi ustură şi pe ei, nu ca esecuţiile inspectorilorŭ de scóle ai d-lui Trefort, carĭ se facŭ numai pe spinarea Nemaghiarilorŭ. „Egyetértés“ apeléză la iurisdicţiunile comitatense şi orăşenescĭ, ca sĕ *protesteze* grabnicŭ şi în massă în contra ordonanţei „absurde şi nelegale“ a d-lui Szapary. S'au făcutŭ deja cei dintâiu paşĭ din partea unorŭ deputaţĭ.

Sĕ nu stămŭ cu mânile în sînŭ — esclamă fóia oposiţională din Cluşiu — şi sĕ nu lăsămŭ ca economii noştri, talpa ţĕrii, sĕ cadă victimă unei politice financiare, care ne mai avêndŭ nicĭ unŭ mijlocŭ de echilibrare, ne mai putêndŭ inventá nimicŭ, şi fiindŭ desbrăcată de orĭ ce umanitate, a suferitŭ unŭ naufragiu completŭ.

Sĕ nu stămŭ cu mânile în sînŭ — ḍicemŭ şi noi — şi sĕ ne trezimŭ din ilusiunĭ, căcĭ miseria din ţéră nu se va puté curmá câtŭ e lumea prin esposiţii, ce nu suntŭ făcute la timpŭ, şi prin reuniunĭ de maghiarisare.

—o—

Memorandulŭ

consistoriului bisericei evangelice c. a. a Ardélului dată în 27 Aprilie 1885 Nr. 295/1885 către Escelenţa Sa d. Augustŭ Trefort, ministru r. de culte şi instrucţiune, referitoră la instrucţiunea limbei maghiare în scólile poporale nemaghiare ale bisericei.

(Urmare).

Pentru lămurire ne serveşte în acéstă privire în primulŭ locŭ chiar motivarea, pe care o face articolulŭ XVIII din 1879 decisiunilorŭ sale: că ar fi „de lipsă, sĕ i-se dea fiecărui cetăţénŭ prilejŭ, sĕ-şĭ însuşéscă limba maghiară i. e. limba statului.« Astfelŭ tóte hotărîrile sale au singurulŭ scopŭ, de a-i oferí cetăţénului acestŭ „prilejŭ‘ şi împuternicirea dată »ministrului de culte şi instrucţiune« în § 4, de a regulá instrucţiunea obligată a limbei maghiare în respectivele scolĭ poporale prin ordonanţă, încă e unŭ mijlocŭ pentru ajungerea acestui scopŭ. Este dar firescŭ şi de sine înţelesŭ — în casulŭ când legea trebue sĕ conglăsuiască cu cererile lui Verböczi din Tripartitum opus juris consvetudinarii inclyti regni Hungariae, Prologus titulus VI, § 12: ne laqueus alicui paretur per eam — că mĕsura pentru însuşirea limbei maghiare, prin care sĕ i-se dea cetăţénului »prilejŭ« — trebue judecată şi mĕsurată după scopulŭ şi problema scólei poporale şi că acele scolĭ poporale, i. e. nemaghiare, cărora li-se impune acestŭ nou obiectŭ obligatŭ de învĕţământŭ suntŭ séu vorŭ fi abătute dela chemarea adevĕrată a lorŭ atâtŭ cu privire la cultura generală, câtŭ şi la cea naţională şi confesională.

Despre acestŭ spiritŭ de respectare a dreptului naturalŭ şi positivŭ alŭ cetăţenilorŭ cu limba nemaghiară găsimŭ noi repeţite mărturii şi în motivarea, cu care Ecselenţa Vóstră aţĭ aşternutŭ la 11 Maiu 1879 în dietă »Proiectulŭ referitorŭ la instrucţiunea limbei maghiare în scólele poporale.« Şi aicĭ se accentuéză, că »nicĭodată statulŭ şi legislatura nu au avutŭ intenţiunea, precum nicĭ acum nu are sĕ răpéscă naţionalităţilorŭ limba lorŭ séu sĕ le-o strêmtoreze“; dimpotrivă ar fi »în interesulŭ chiar alŭ naţionalităţilorŭ sĕ pricépă şi sĕ pótă vorbí limba statului, în vreme ce folosescŭ propria-le limbă în viéţa privată, în biserică şi scólă, în comună şi literatură.« Aşternuta motivare a Exelenţei Vóstre continuă din vorbă în vorbă: »A sili pe cetăţenii de altă limbă, sĕ şi-o însuşéscă — afară de limba maternă — şi pe a statului, ar fi o străduinţă fără scopŭ. Dar a oferí orĭcui prilejuiŭ, a şi-o însuşí din vêrsta copilăréscă, e o bunătate, pentru care statului numai mulţămire i se póte aduce. Şi singura cale pentru acésta este întroducerea limbei maghiare între obiectele de învĕţământŭ ale scólelorŭ poporale.« Insuşĭ Exelenţa Vóstră lămuritŭ accentuaţĭ în amintita motivare, că acésta sĕ se facă „cu acea îngrijire şi cumpĕtare, ce-o pretinde greutatea esecutărei şi înainte de tóte cruţarea sentimentelorŭ naţionalităţilorŭ de altă limbă.«

In asemenea modŭ arată raportulŭ comisiunei de instrucţiune alésă la 3 Aprilŭ 1879 de dietă, raportŭ cu care-i presentă ea proiectulŭ desbătutŭ, că la crearea nouei legĭ nu s'a ţintitŭ la rĕsturnarea scólelorŭ nemaghiare şi a problemei lorŭ de cultură şi instrucţiune. »Scopulŭ şi destinaţiunea« proiectatei legĭ nouĕ, spune elŭ lămuritŭ, »nu suntŭ altele, decâtŭ a face posibilă cetăţenilorŭ nemaghiarĭ şi feluritelorŭ confesiunĭ însuşirea limbei statului, fără negligerea limbei proprii »materne.‘ Acceptândŭ comisiunea crearea unei astfelŭ de legĭ, »nu recomandă nicĭ o mĕsură aspră de siluire, nu doresce şi nicĭ nu póte dorí, ca în acéstă patriă sĕ i-se răpéscă vre-unei naţionalităţĭ limba séu sĕ se neglige câtŭ de puţinŭ desvoltarea limbei sale.« Comisiunea declară chiar, că după voinţa sa legea sĕ întăréscă consciinţa, »că e a naţionalităţilorŭ frumósa chemare, de-a trăí în acéstă patriă în pacînică înţelegere şi egală îndreptăţire« şi de-aceea nicĭ nu se îndoesce, „că confesiunile, naţionalităţile, corporaţiunile ş. a. nu vorŭ căutá şi nu vorŭ găsí în acestŭ proiectŭ de lege nimicŭ altceva, decâtŭ unŭ esenţialŭ mijlocŭ pentru desvoltarea reciprocelorŭ lorŭ interese şi culturei lorŭ generale.«

Din cele spuse dela sine se vede, care e *sensus legum*, în care va trebuí sĕ se îndeplinéscă articolulŭ de lege XVIII: 1879, mai cu sémă şi cu privire la ordonanţa lăsată în sarcina d-lui ministru, pe care autorităţile scólelorŭ confesionale nemaghiare »sĕ aibă în vedere« numĕrulŭ césurilorŭ pentru obligata instrucţiune a limbei maghiare la fixarea planului de învĕţământŭ.

După »spiritulŭ legilorŭ,‘ a cărui esplicare e dată atâtŭ în legile religionare ale ţĕrei şi în articolulŭ XLIV 1868 despre egala înpreptăţire a naţionalităţilorŭ, câtŭ şi în motivarea şi raportulŭ comisiunei la proectulŭ de lege, apoi şi'n declaraţiunile proprii şi repeţite ale Exelenţei Vóstre, trebue sĕ li se dea scolarilorŭ »prilejŭ« sĕ-şĭ însuşéscă limba maghiară în şcolile poporale şi elementare, fără „negligerea propriei limbĭ materne,« fără »periclitarea egalei îndreptăţirĭ,« fără »păgubirea culturei lorŭ generale« şi cu »acea îngrijire şi cumpĕtare, ce.... cere mai înainte de tóte cruţarea sentimentelorŭ naţionalităţilorŭ de altă limbă,‘ dela sine se înţelege numai în mĕsura, în care se póte face acésta în modŭ naturalŭ la o şcólă de felulŭ acesta — la o şcólă elementară — şi fără sĕ se facă imposibilă împlinirea problemei, căreia în primulŭ rêndŭ servescŭ aceste şcolĭ: creşterea religiósă şi morală anume a şcolarilorŭ, pregătirea lorŭ intelectuală cu cunoscinţele şi dibăcia trebuincióse pentru viéţă în sfera şi până la tréptă, care după starea culturală a timpului o pretinde aceea comunitate de traiu (la noi aşa dară şi germană şi evangelică,) căreia îi aparţine şcóla, pe care a întemeiat'o şi o susţine.

O competentă analisă a planului de învĕţământŭ esmisŭ cu înalta ordinaţiune dela 29 Iunie 1879 Nr. 17,284 1879 pentru şcólele cu limba de instrucţiă nemaghiară şi anume a numĕrului de óre fixatŭ în elŭ pentru instrucţiunea obligată a limbei unguresci arată, că aicĭ nu se validitéză principiulŭ temeinicŭ alŭ constituţiunei unguresci: »*Executiva potestas nonnisi in sensu legum.... exercebitur.*“ Introducerea acelui numĕrŭ de óre în şcólele nóstre ar trebuí sĕ ni-le desorganiseze cu totulŭ şi sĕ le depărteze dela anumita lorŭ destinare, ceea ce totŭ e împotriva »spiritului legilorŭ,‘ abstrăgêndŭ dela aceea, că de s'arŭ folosí în astă privire, ea nu ar fi în înţelegere cu autonomia bisericei nóstre preste şcólele sale poporale, nu ar fi în înţelegere cu egala îndreptăţire a na-

ționalitățilorŭ și cu hotărîrile temeinice ale constituțiunei, pe carĭ, după cum mai susŭ s'a doveditŭ, articolulŭ de lege XVIII: 1879 totŭ nu voĭ sĕ le rĕstórne.

II.

Acésta ne conduce îndată la lămurirea acelorŭ îngrijirĭ, pe carĭ o rațională pedagogiă și didactică trebue sĕ le ridice împotriva acelui planŭ de învĕțămêntŭ și a numĕrului de óre pretinse pentru instrucțiunea limbei unguresci în școlele nóstre germane din punctulŭ de vedere alŭ școlei poporale și alŭ scopului ei.

Planulŭ de învĕțămêntŭ, pe care Exelența Vóstră l'ațĭ publicatŭ cu ordinațiunea din 26 Augustŭ 1877, Nr. 21,678 pentru școlile poporale ale Ungariei, hotăresce vorbă de vorbă și lămuritŭ: »Ca punctŭ de căpetenia alŭ instrucțiunei în școlele poporale elementare servesce limba maternă, care trebue astfelŭ învĕțată, ca copilulŭ sĕ-și pótă esprimă printr'ênsa atâtŭ o cugetare originară, a sa propriă, câtŭ și una câștigată pe calea intuițiunei — a învĕțăturei — sĕ-și pótă spune cugetele sale în dréptă ordine și înșirate lămuritŭ unele după altele, sĕ pótă în sfĕrșitŭ sĕ și le scrie corectŭ. Scopulŭ instrucțiunei limbei în școlile poporale este dară, sĕ vorbéscă copilulŭ lămuritŭ și curatŭ și cu o intonare firéscă, séu sĕ-și pótă împărtăși ideile.«

Pe temeiulŭ acestui principiu și corĕspundĕtorŭ cererilorŭ sale pedagogice, ministerialulŭ planŭ de învĕțămêntŭ dă îndreptările didactice pentru instrucțiunea intuitivă, pentru cetire și scriere, precum și pentru gramatică.

Unŭ principiu tare deosebitŭ de acestă ilŭ stabilesce »Planulŭ de învĕțămêntŭ pentru școlile poporale cu limba de instrucțiune nemaghiară« dela 24 Iunie 1879, Nr. 17,284, eșitŭ cu puține lunĭ mai târḑiu. Acesta hotăresce adecă vorbă de vorbă: »Ca punctŭ de căpetenia alŭ instrucțiunei elementare poporale servesce limba maternă, *cu care trebue în legătură învĕțată limba maghiară.*"

Atâtŭ în instrucțiunea limbei materne, *cât și în a celei maghiare, ce trebue a se învăța în legătură cu acésta,* trebue sĕ fiă școlarii astfelŭ introduși, ca copilulŭ sĕ pótă esprima *într'ênsele* atâtŭ cugetările sale proprii originare, câtŭ și cunoscințele sale câștigate pe calea intuițiunei (a învĕțăturei) lămuritŭ, apoi sĕ 'și pótă spune cugetele în dréptă ordine și înșirate lămuritŭ unele după altele, sĕ pótă 'n sfĕrșitŭ sĕ și le scrie corectŭ.«

»Scopulŭ instrucțiunei limbei în scólele poporale elementare este așa dară, sĕ vorbéscă copilulŭ lămuritŭ și curatŭ și cu o intonare firéscă séu sĕ 'și pótă împărtăși ideile și scrie«.

După acestŭ principiu nou stabilitŭ pentru școlile nemaghiare, se dă apoi speciala îndrumare pentru »exercițiile de cugetare și vorbire«, relativŭ la instrucțiunea intuitivă, apoi pentru instrucțiunea în scriere și citire, relativŭ la instrucțiunea limbilorŭ. Puține ore esceptionândŭ — așa douĕ în clasa primă, douĕ în despărțĕmêntulŭ A, una în despărțĕmêntulŭ B alŭ clasei a doua la școlele cu douĕ clase, și asemenea în celelalte — carĭ suntŭ mai cu sémă hotărîte pentru »gramatica« limbei materne, trebuescŭ sĕ se predea limba maternă și limba maghiară, în scólele cu unŭ învĕțătorŭ din anulŭ alŭ doilea și în scólele cu mai mulțĭ învĕțătorĭ îndată din primulŭ anŭ de școlă, de odată și 'n aceeași mĕsură combinate, ca și cum pentru amêndouĕ limbele ar fi fixatŭ acelașĭ scopŭ.

Așa spune îndrumarea „planului de învĕțămêntŭ" în partea II „Împărțirea și sfera obiectelorŭ de învĕțămêntŭ după anii de școlă," în despărțĕmêntulŭ 2 „Limba maternă și instrucțiunea limbei unguresci," a) »Esercițiĭ în cugetare și vorbire« din vorbă în vorbă: »Clasa ânteia, ânteiulŭ anŭ de scólă:« „Învĕțătorulŭ pune pe copii sĕ esamineze mai de aprópe și singurĭ obiectele ce li suntŭ deja cunoscute, anume sĕ le și cerceteze ei înșiși. Prin cunoscințele câștigate pe calea intuițiunei despre ce e vrednicŭ a se sci la obiecte, întroduce pe scolarĭ în cugetare. Esperiențele făcute și ideile câștigote se vorŭ formula seriosŭ în fraze singuratice și ușorŭ de priceputŭ și apoi unite într'o descriere legată compusă din astfelŭ de singuratice fraze... După aceea dascălulŭ sĕ le facă cunoscute obiectele din scólă și împrejmuirile ei, dascălulŭ sĕ ducă pe băeți în casa părintéscă și împrejmuirile acesteia sĕ cunóscă viéța familiară, sĕ'i întrețină cu esplicărĭ verbale și la sfĕrșitŭ sĕ le împărtășéscă și numirea obiectului în limba maghiară, sĕ pună pe copii sĕ le repețéscă și unde se'póte sĕ le cuprindă în fraze unguresci, în acestŭ chipŭ sĕ instrueze paralelŭ în limba maghiară.« (Va urma.)

SCIRILE ḐILEI.

»Asociațiunea Transilvaniei« a încredințatŭ direcțiunea școlei de fete de curêndŭ creată în Sibiiu d-rei *Elena Tănăsescu*, exinstitutóre secundară la Asilulŭ »Elena Dómna« din Bucurescĭ, ḑice »L'Indép. roumaine.«

—0—

Ni se scrie din Sigetulŭ Marmației, că la cursulŭ suplimentarŭ de limba maghiară ce s'a ținutŭ în preparandia de statŭ de acolo au luatŭ parte 71 de învĕțătorĭ românĭ și rușĭ (ruteni), avêndŭ diurnă de 70 cr. pe ḑi dela statŭ. Directorulŭ preparandialŭ **Hetenyei Kalman** s'ar fi purtatŭ fórte bruscŭ și neumanŭ cu învĕțătorii, i-ar fi internat la marginea orașului în depărtare de $^1/_2$—$^3/_4$ de óră de edificiulŭ preparandialŭ, s'ar fi tĕrguitŭ cu câțiva locuitorĭ din Sigetŭ sĕ le dea viptulŭ, așa că din supă de chimenŭ nu i-ar fi scosŭ directorulŭ, ḑicêndŭ că nimenĭ nu ia în sémă pe „ezek oláh-és muszka daszkalek" (aceștĭ dascălĭ olahĭ și muscalĭ). Pentru o secundă întârḑiere dela cursŭ le ar fi detrasŭ câte 10 cr., ér pentru o óră tótă diurna de 70 cr. Totŭ așa o pățéu daca vorbéu, fie și pe strade românesce séu rusesce, ba îi da și afară din edificiulŭ preparandialŭ. Peste totŭ numitulŭ director s'ar fi purtat cu învĕțătorii și cu diurnalorŭ, ca și cum i-ar fi scosŭ aceștĭ banĭ din buzunarulŭ sĕu. Bieții învĕțătorĭ, daca arŭ fi fostŭ lăsațĭ sĕ se încuartireze și sĕ mănânce după placulŭ lorŭ, arŭ fi cruțatŭ și banĭ de drumŭ și n'ar fi suferitŭ nicĭ de fóme.

—0—

Duminecă în 28 Iuliu s. v. (9 Aug. s. n.) tinerimea studiósă sub conducerea d-lui George Proca va aranja o petrecere cu danțŭ în sala otelului celui mare din Rĕșnovŭ. Venitulŭ curatŭ este destinatŭ pentru ajutorarea copiilorŭ sĕracĭ. Inceputulŭ la 8 óre séra. Prețulŭ de intrare pentru persónă 1 fl. pentru familiă 2 fl. Ofertele mărinimóse se primescŭ cu mulțumită și se vorŭ chita pe calea ḑiaristicei.

—0—

Ḑilele aceste se aflau trei Italienĭ în sala de așteptare a gărei din Dresda. Avéu la gâtŭ legăturĭ cu colorile italiene roșu-albŭ-verde. Luându-le dreptŭ colorile unguresci, niște Germanĭ îi provocară sĕ 'șĭ ia legăturile dela gâtŭ. Italienii nu pricepură, neșciindŭ limba germană, și așa unŭ Germanŭ îi și smulse unuia legătura, dar — interveni poliția. Simpatia Germanilorŭ pentru Maghiarĭ cresce mereu!

—0—

Până la sfĕrșitulŭ sĕptĕmânei trecute au fostŭ la Vâlcele 565 óspețĭ. Cu acéstă ocasiune amintimŭ, că „patrioții" au preferitŭ a tipări capulŭ listei de cură cu textŭ francesŭ — pe lângă celŭ unguresc — numai textŭ românŭ séu germanŭ sĕ nu figureze pe listă. Copilării unguresci.

—0—

Doi delegațĭ ai consorțiului căii ferate Tĕrgu-Mureșului-Borsecŭ-Tulgheșŭ se află în timpulŭ de față în Bucurescĭ. Delegații voescŭ sĕ intre în tratărĭ cu guvernulŭ românŭ pentru construirea liniei Bacău-Peatra-Tulgheșŭ, respective pentru joncțiunea căii unguresci cu cea română.

—0—

La colecta făcută în favórea bisericei și școlei române din Betleanŭ, după trecerea balului din 12 l. c. și după încheiarea dărei de sémă ce amŭ puclicat'o în Nr 151 alŭ fóiei nóstre, a mai incursŭ 1 fl. dela d. Ilie **Juganŭ**, învĕțătorŭ în Odescĭ; astfelŭ venitulŭ curatŭ face 70 fl. 93 cr.

—0—

O fóiă „patriotică" spune, că filiala din Brașovŭ a reuniunei de maghiarisare ardelene a făcutŭ pașĭ pentru înființarea unei reuniunĭ de economiă și împrumutŭ în Brașovŭ.

—0—

La școla normală superióră din Bucurescĭ suntŭ 10 burse vacante: 2 în secția de litere și 8 în secția de sciințe, din care 3 pentru sciințele fisice, 2 pentru matematice și 3 pentru sciințele naturale. Pentru ocuparea lorŭ se va ținea concursŭ la Universitatea din Bucurescĭ în ḑiua de 25 Septemvrie.

—0—

Circulă sgomotulŭ în România — ḑice »N. Pester Journal« — că călĕtoria ministrului-președinte Brătianu stă în legătură cu alipirea României la uniunea vamală austro-ungară-germană.

—0—

Tipografia statului din Viena a concediatŭ mai multe sute de lucrătóre, avêndŭ sĕ le urmeze și restulŭ; totŭ așa se va face în tóte tipografiile, deórece noua lege industrială austriacă opresce aplicarea femeilorŭ la lucru în timpulŭ nopții.

—0—

Se anunță din Broștenĭ, județulŭ Suceava, că acolo munții suntŭ acoperițĭ cu zăpadă.

INDUSTRIA DE CASA.

Mociu, 22 Iuliu 1885.

Celŭ mai bunŭ mijlocŭ pentru înaintarea stărei materiale a unui poporŭ este industria de casă. Despre acestŭ adevĕrŭ fiindŭ convinșĭ bărbații noștri, ne strigă mereu sĕ lăpĕdămŭ portulŭ strĕinŭ și sĕ îmbrăcămŭ cretința. Noi femeile ne-amŭ supusŭ lorŭ și i-am ascultatŭ, costumulŭ națiunalŭ a intratŭ în usŭ mai în tóte părțile locuite de Românĭ și sperămŭ că nu preste multŭ timpŭ va străbate și între femeile din poporŭ. Acum credemŭ că ar fi rêndulŭ nostru sĕ ceremŭ și noi dela bărbații românĭ unŭ asemenea esemplu.

Devisa orĭ cărui poporŭ, orĭ cărui statŭ și orĭ cărei națiunĭ care voiesce a înainta în privința materială este *cruțarea*. Prin cruțare au înaintatŭ tóte popórele marĭ civilisate ale Europei. Așa dară cruțarea trebue sĕ fiă și devisa nóstră. Sĕ răbdămŭ, sĕ suferimŭ și banĭ în mânĭ strĕine sĕ nu dămŭ; sĕ ceremŭ dela bărbații noștri sĕ nu-șĭ mai siléscă bieții părințĭ, încă până se află pre la școlĭ, ca sĕ-șĭ vêndă vitele din jugŭ spre a le cumpĕra vestminte de modă: *fracŭ*, ghete séu pantofĭ de *lacŭ*, pălăria *clacŭ* etc., carĭ chiarŭ și după nume îțĭ inspiră óre-care desgustŭ, ci *sĕ îmbrace vestminte țĕsute de mâna nóstră.*

Prin acésta vĕ asigurămŭ d-lorŭ, că vețĭ da unŭ avêntŭ puternicŭ industriei de casă și noi femeile din ḑi în ḑi ne vomŭ sili a țese totŭ mai multŭ și mai frumosŭ, numai cată vĕ rugămŭ ca de arta mânilorŭ nóstre sĕ nu vĕ rușinațĭ, ci mai vĕrtosŭ sĕ o socotițĭ de o adevĕrată podóbă națională! In inima nóstră e înăscută pasiunea de a imita; dacă eu voiu vedea pre bărbatulŭ amicei mele mândrindu-se în societățĭ cu vestmintele țĕsute de femeea sa, eu încă mĕ voiu sili a țese bărbatului meu asémenea vestminte și încă mai cu gustŭ, mai elegante, pentru că așa sunt eu, așa este firea femeilorŭ.

Luxulŭ la noi nu este altŭ ceva decâtŭ banĭ trecuțĭ în mânĭ strĕine. Așa dară pentru ce sĕ nu ne despărțimŭ noi de luxŭ când chiarŭ și Francesii — poporulŭ celŭ superbŭ — vĕḑêndu-se în fața pericului s'au sciutŭ despărți de elŭ și așternêndu-șĭ pre altarulŭ patriei lorŭ juvaerele, catenele, orológele și inelele de aurŭ au sciutŭ compune cele cincĭ miliarde, fără a mai stórce bucătura din gura poporului!

Sĕ mergemŭ mână în mână; noi ne-amŭ lăpĕdatŭ de mătase și în loculŭ ei amŭ îmbrăcatŭ cretința; poftimŭ acum ca și bărbații sĕ-șĭ arĕte virtutea lorŭ. Scopulŭ s'ar ajunge mai ușorŭ, décă mai ânteiu de tóte ne vomŭ sili ca sĕ avemŭ unŭ depositŭ de țĕsĕturĭ de casă de unde sĕ-șĭ pótă procura orĭ-care industriașŭ românŭ, care se va adresa cătră femeile nóstre ca sĕ-i țésă numai sĕ se asigure de trecerea materiei. Atarĭ țĕsăturĭ fine, variate și de gustŭ arŭ putea mulțămi pre orĭ-care bărbatŭ.

Aurelia Danŭ n. Germanŭ.

AVISŬ

Biroulŭ subsemnatei Reuniunĭ aduce prin acésta la cunoscința publică, cumcă secțiunea de albinăritŭ a citatei Reuniunĭ va ținea pe la finea lunei lui Augustŭ n. a. c. o adunare generală, împreunată cu o esposițiă de instrumente și aparate necesare la cultura albinelorŭ, precum și de felurite producte ale acesteia. La acéstă adunare potŭ lua parte nu numai membrii amintitei reuniunĭ, ci și toțĭ iubitorii și cultivatorii albinăritului. S'a luatŭ în vedere împrejurarea de a se jertfi o ḑi întrégă pentru acéstă afacere, ca sĕ aibă ocasiune fiecare participantŭ a se lumina de ajunsŭ în direcțiunea ramului stupăritului atâtŭ prin studiarea esposiției, câtŭ și prin schimbarea reciprocă de idei relativŭ la acéstă cestiune.

Pentru de a aduce lucrulŭ într'unŭ sistemŭ órecare se va statori unŭ programŭ specialŭ, conformŭ căruia se vorŭ aduce la pertractare anumite obiecte, ordinate deja de mai nainte. — Pentru de a se satisface după putință tuturorŭ așteptărilorŭ intențiónate, suntŭ rugațĭ toțĭ amicii albinăritului a'șĭ formula de timpuriu eventualele lorŭ întrebărĭ, la carĭ ar dori vre-o deslușire séu chiarŭ desbatere amănunțită; mai departe, toțĭ aceia carĭ arŭ dori a desvolta înșișĭ anumite părțĭ din obiectulŭ susŭ memoratŭ, suntŭ poftițĭ a se însinua de mai nainte la conducĕtorulŭ secțiunei albinăritului, d-lŭ George Horvath, oficialŭ de telegrafŭ aicĭ în Brașovŭ. — Cei ce voescŭ a espune câte ceva, suntŭ rugațĭ de asemenea a se pregăti de timpuriu și a se însinua la acelașĭ conducĕtorŭ. Pe lângă acestea se observă espresŭ, cumcă aci nu e vorba de espunerĭ de escelare, ci de întocmirĭ într'adevĕrŭ practice. Noi vremŭ sĕ aflămŭ ce avemŭ bunŭ, ce suntemŭ în stare a încerca adĭ pentru de a ne câștiga ce ne lipsesce, și ce avemŭ de lipsă a mai învĕța. Sĕ aducă decĭ fiecare cu sine ceeace scie că e bunŭ și practicŭ: întocmirea stupinei, diferite forme de coșnițe, unelte trebuinciόse la manipularea cu stupii, apoi miere, miedŭ și alte producte. Totŭ va fi bine primitŭ spre a servi de icónă a stării, în care se află cultura albinelorŭ în comitatulŭ Brașovului.

Cu ocasiunea adunării din cestiune se va lua conclusŭ și asupra întrebuințării sumei de 200 fl. v. a., carĭ s'au datŭ ca subvențiune din partea înaltului guvernŭ spre scopulŭ culturei albinelorŭ.

Tótă întrunirea va fi de unŭ interesŭ fórte mare cu atâtŭ mai vĕrtosŭ, căcĭ la ea va lua parte și d-lŭ profesorŭ de apicultură, Andr. Abend, carele în călĕtoria sa se speră a satisface învitării nóstre.

* Comunicărĭ mai de apróре în privinţa timpului şi locului întrunirei precum şi alte încunosciinţărĭ vorŭ urma mai târḍiu.

Braşovŭ, 17 Iuliu 1885.

Biroulŭ
Reun. economice din comit. Braşovului.

Idei relative la ameliorarea sórtei ţĕranului.

(Urmare şi fine)

Lipsa de banĭ e atâtŭ de mare, încâtŭ bietulŭ ţĕranŭ, numai sĕ capete banĭ, vinde bucatele din tómnă — deşi e sigurŭ că până la alte bucate nu-i vorŭ ajunge cele ce i rĕmânŭ; vinde boii şi ia vacĭ, apoi vacile şi ia bivolĭ, după aceia vinde bivolii şi ia cai — scii de cei cu 20 fl părechia, şi în fine caii îi morŭ după câteva lunĭ, şi apoi — pune bade Grigore carulŭ la odihnă, că s'a obositŭ destulŭ! Pentru banĭ îşĭ vinde însaşĭ libertetea sa, îşĭ vinde braţele încă de iarna pentru véra viitóre şi atuncĭ cum vĕḍurămŭ — lucră câmpulŭ altuia, ér ogorulŭ lui rĕmâne bătutŭ de D ḍeu.

Aşa e în multe locurĭ.

Vedemŭ pe de altă parte că nicĭ pâmêntulŭ nu e totŭ cultivatŭ. Aci în Ardealŭ vedemŭ mai preste totŭ loculŭ, mai pe la tóte satele, câte o cóstă gólă, unde numai măcrişŭ iepurescŭ se face. Acela e pămêntŭ rĕu, nu se plătesce sĕ-şĭ rupă omulŭ ósele cu elŭ, până căpĕtămŭ în parte dela jupânulŭ Iţig de celŭ bunŭ, aşa ḍicŭ ţĕranii noştri şi cóstelorŭ sterile le dau bună pace, ca D-ḍeu făcêndŭ minunĭ sĕ le facă productive fără muncă. La aceste cóste sterile sĕ ne întórcemŭ privirea şi sĕ le ḍicemŭ: Dacă timpurile vitrege au luatŭ pămêntulŭ celŭ bunŭ din mâna ţĕranului, acum sunteţĭ voi silite a-lŭ susţinea, respective a-i uşura traiulŭ. Şi cóstele cele sterile suntŭ silite sĕ scótă pe ţĕranŭ din nĕcazŭ astfelŭ, încâtŭ acela deslegându-şĭ mânile din rociulŭ datoriei sĕ pótă striga liberŭ: suntŭ domnŭ în pămêntulŭ meu. Cóstele acelea rele trebue sĕ dea ţĕranului nostru banĭ în pungă, nutreţŭ la vite şi desfătare în casă; cóstele acelea trebue prefăcute în pometurĭ ţĕrănescĭ şi încă câtŭ se póte mai iute, până nu punŭ lipitorile mânile şi pe ele. Par' că vĕdŭ pe unii punându-şĭ pumnii la gură şi pufnindŭ de rîsŭ. Eu rĕmânŭ însĕ firmŭ şi constantŭ pre lângă ideile mele şi ḍicŭ că în timpŭ de 10 anĭ, *dacă vomŭ voi*, tóte cóstele potŭ sĕ fie plantate cu pomĭ nobili, ḍicŭ tóte cóstele din totŭ *Ardélulŭ*, numai sĕ ne apucămŭ de lucru în realitate, nu aci pe hârtiă. Cui i-ar părea prea cutezătóre afirmaţiunea acésta, aceluia-i spunŭ din capulŭ locului, că se înşélă grozavŭ, şi ca sĕ fie convinsŭ că înşelatu-s'a, îlŭ rogŭ sĕ cetéscă următorulŭ planŭ, după care *multŭ* în 10 anĭ ar fi totŭ Ardélulŭ o adevĕrată grădină de pomĭ roditorĭ. Étă după a mea părere, cum s'ar puté umplé cu pomĭ totŭ Ardélulŭ în timpulŭ celŭ mai scurtŭ.

Sciutŭ lucru este, că tóte superiorităţile scólelorŭ românescĭ din Ardélŭ şi Ungaria au recomandatŭ dascalilorŭ sătescĭ înfiinţarea de pomologii scolare, sciutŭ este şi aceea că mulţĭ dintre învĕţătorĭ au începutŭ a cultiva pomăritulŭ şi a-şĭ instrua elevii în acéstă măestriă folositóre şi plăcută — cu deosebire învĕţătorii românĭ din cele 2 fóste regimente grăniţĕrescĭ şi câţĭ-va dintre ceilalţĭ învĕţătorĭ românĭ dovediră frumosŭ zelŭ în acéstă privinţă, sciutŭ e însĕ şi aceea, că marea maioritate a dascalilorŭ românĭ nu au făcutŭ absolutŭ nimicŭ în astă direcţiune, de ce? — ei vorŭ sci. Trebue decĭ cu organele competinte sĕ siléscă pe toţĭ învĕţătorii a pune mare pondŭ pe grădinile pomologice şi pe instruarea elevilorŭ în cultivarea pomilorŭ. Asociaţiunea transilvană - după a mea părere — încă ar face fórte bine, dacă şi-ar lua iniţiativa pentru formarea unei reuniunĭ pomologice, carea sĕ fie compusă din membrii de pe terenulŭ tuturorŭ despărţămintelorŭ şi în fiecare despărţămêntŭ sĕ aibă o pomologiă modelŭ, carea va fi cea mai bună pomologiă a scólei de pe teritoriulŭ despărţĕmêntului respectivŭ.

Acéstă pomologiă modelŭ sĕ fie subvenţionată cu 20—30 fl. pe anŭ din fondulŭ Asociaţiunei, orĭ că despărţĕmêntulŭ respectivŭ sĕ o subvenţioneze din alte venite, cum sunt venitele petrecerilorŭ împreunate cu adunările despărţămintelorŭ — pre unde despărţămintele ţinŭ adunările regulatŭ. Şi remuneraţiunea acésta de 20—30 fl. pe anŭ sĕ o priméscă acelŭ învĕţătorŭ care, avêndŭ grădina mai acomodată, pricepêndu-se mai bine la pomăritŭ, va produce pomii cei mai mulţĭ şi de soiurĭ mai bune pentru comerciu. Acelŭ învĕţătorŭ apoi sĕ fie obligatŭ a cultiva atâţia pomĭ, încâtŭ sĕ pótă da — pentru unŭ preţŭ modestŭ — la tóte scólele de pe teritoriulŭ despărţămêntului respectivŭ pomĭ de prăsilă, de unde adecă ceilalţĭ învĕţătorĭ sĕ pótă lua crenguţele nobile de altuitŭ. Şi pomologiile modelŭ ar fi în stare în timpŭ de 5 anĭ a provedea pre tóte celelalte pomologii scolare cu pomii necesarĭ pentru de a avé de unde altui. Ér pomăriile scolare ar putea figura în alţĭ 5 anĭ — chiar dacă până atuncĭ nu ar începe cultivarea pomilorŭ — produce atâţia pomĭ câtŭ sĕ pótă altora da altóiă cu 5—10 cr. şi totuşĭ sĕ aibă frumosŭ câştigŭ şi sĕ provédă pe fiecare familiă cu 2—4 pomĭ. Sĕ ne esplicămŭ:

In Transilvania avemŭ 2600 sate (afară de celea 80 oraşe şi 13 cetăţĭ libere.) Despărţĕminte are Asociaţiunea nóstră pare-mi-se 22 adecă unulŭ cu altulŭ cam 115—120 sate într'unŭ despărţămêntŭ, dacă vomŭ admite însĕ precum şi este, că suntŭ adecă sate unde nu suntŭ Românĭ de locŭ, atuncĭ pe unŭ despărţĕmêntŭ vinŭ cam 100 sate românescĭ de totŭ séu în mare parte românescĭ. Scóla pomologică de modelŭ, fiecare, ar avea dar de a se griji ca la 100 de scóle sătescĭ sĕ aibă de unde le da altoi nobilĭ de prăsilă; va avé dar ca în timpŭ de 5 anĭ sĕ dea minimum 1000 de altoi, şi aceea e tare uşorŭ, din sĕmênţă putemŭ cultiva nu mii, ci ḍecĭ şi sute de mii în timpulŭ celŭ mai scurtŭ, sĕmĕnămŭ semintele tómna, dela primăvéra într'unŭ anŭ plăntuţa o altuimŭ şi altoiulŭ de 2—3 anĭ o vindemŭ, orĭ plăntămŭ în loculŭ unde are sĕ vegeteze de totŭ. Sĕmĕnândŭ toţĭ învĕţătorii câte unŭ stratŭ de unŭ metru latŭ şi 5 metri lungŭ cu sĕmênţă de *merĭ*, altulŭ cu *perĭ*, altulŭ cu *prunĭ*, altulŭ cu *persecĭ* şi *cireşĭ* şi în fine altulŭ cu *nucĭ*, adecă de tóte 5 straturĭ, şi continuându-o acésta în 10 anĭ, vĕ asigurezŭ că nicĭ unŭ rezorŭ sterpŭ nu amŭ vedé în Ardélŭ, tóte ar fi plantate cu pomĭ, şi apoi folosulŭ ar fi alŭ tuturorŭ, dar cu deosebire alŭ ţĕranului, care avêndŭ de unde sĕ se provéḍă cu pomĭ nobilĭ pentru unŭ preţŭ bagatelŭ, ş'ar umplé tóte rezórele şi astfelŭ ar avé cu unŭ mijlocŭ de traiu mai multŭ si ar binecuvênta memoria iniţiatorilorŭ

Sĕ formămŭ decĭ societate pomologică, carea sĕ fie compusă din învĕţătorii sătescĭ mai destri şi din profesorii preparandiilorŭ şi stau bunŭ, că mai multŭ bine va aduce populaţiunei ţĕrei chiar şi decâtŭ aşa numitulŭ »Kultur-egylet« alŭ fraţilorŭ maghiarĭ.

Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ
învĕţătorŭ

DIVERSE.

Căsătoriă. — D. B. Baiu Costa, învĕţătorŭ în Orĕştiă, îşĭ va serba cununia în 8 Augustŭ n. a. c. cu d şóra Elena Demian, fiica rĕposatului pretorŭ Demian, în biserica gr. or. din Balşa. Dorimŭ viéţă fericită tinerei părechĭ!

* * *

Unŭ regatŭ de vênḍare. — După cum anunţă unele ḍiare americane, regele Kalakaua, stăpânitorulŭ insulelorŭ Sandwichs, a trimisŭ la guvernulŭ Statelorŭ Unite ale Americei de nordŭ unŭ solŭ, care sĕ ofere numitului guvernŭ spre cumpĕrare regatulŭ Hawaii, »aşa precum îi merge şi cum se află.« Strania ofertă se ḍice că îşĭ are isvorulŭ în necesitatea ce are regele d'a-şĭ echilibra érăşĭ referinţele averei sale totalŭ derangeate.

* * *

Montefiore — O telegramă din Londra, cu data de 28 Iuliu şi publicată de ḍiarulŭ nostru, aduce ştirea că M Montefiore a muritŭ. Mórtea marelui filantropŭ a produsŭ o mâhnire generală. Elŭ s'a născutŭ la 24 Octomvre 1784, în Londra, şi şi-a dobânditŭ unŭ renume universalŭ prin necurmatele sale binefacerĭ. Călĕtoriele sale în Palestina, Egiptŭ, Marocŭ, Rusia, etc., n'avea alt scopŭ decât ajutorulŭ. Pretutindenĭ elŭ lupta spre a uşura ş'a îmbunătăţi esistenţa corrəligionarilorŭ sĕi evrei. Elŭ era iubitŭ şi respectatŭ de tótă lumea din Londra, şi despre acésta a pututŭ mai alesŭ sĕ se convingă anulŭ trecutŭ, cu ocasiunea serbării centenarului sĕu. Consiliulŭ comunalŭ din Londra a otărâtŭ acum sĕ ia parte in corpore la înmormêntarea lui Montefiore.

* * *

O călĕtoriă pe josŭ la Ierusalim. — Ḍilele acestea din urmă se observa pe stradele din Pera, la Constantinopole, unŭ pelerinŭ creştinŭ care făcuse o călĕtoriă pe josŭ din ţéra sa natală la Ierusalim. Elŭ atrăgea curiositatea trecĕtorilorŭ prin costumulŭ sĕu de călugărŭ împodobitŭ cu totŭ felulŭ de cojĭ de dobitóce de apă adunate de pe malurile Iordanului. Elŭ avea capulŭ şi piciórele góle şi în mână unŭ ciomagŭ lungŭ c'o cruce în vêrfŭ. Dupĕ cele ce s'au sciutŭ în urmă, acestŭ pelerinŭ este unŭ spaniolŭ anume Ignacio Martinez, care plecândŭ din Valladolid, călĕtorise pe josŭ prin Francia, Austria şi Turcia, trecuse Bosforulŭ într'unŭ vasŭ la Scutari, de unde îşĭ luà ér drumulŭ pe josŭ la locurile sfinte. De acolo, pelerinulŭ nostru se întórse totŭ pe josŭ la Scutari ş'apoi la Constantinopole, unde trecuse pentru ântêia óră în Ianuariu. Ignacio Martinez a datŭ o visită comitelui de Coelo, trămisulŭ Spaniei, pentru a'i da sémă de pelerinagiulŭ sĕu. Elŭ a refusatŭ orĭce ajutorŭ ce i s'a oferitŭ şi n'a primitŭ decâtŭ hrana ḍilnică. Unŭ amĕnuntŭ ciudatŭ este, că acestŭ pelerinŭ a trecutŭ prin Turcia nesciind decâtŭ trei cuvinte din limba turcă: pâne, apă ş'a dormi. In Balcanĭ şi într'o parte din Asia mică a fostŭ adesea supĕratŭ de hoţĭ, dér vĕḍêndŭ că nu avea nimicŭ l'au lăsatŭ sĕ trécă. Se ḍice că Ignacio Martinez, care n'are decâtŭ 26 anĭ, a arĕtatŭ dorinţa d'aşĭ consacra tótă viaţa pentru a face pelerinage. Elŭ adunà banĭ pentru construirea unei catedrale la Antiohia în memoria celor dintêiŭ creştinĭ şi darurile ce primesce le duce la consulatele spaniole.

* * *

Unŭ monarchŭ despre duelŭ. — Impĕratulŭ Iosif II. scrisese în 17 Augustŭ 1771 din Laxemburg: „Domnule generalŭ! Trimite numai decâtŭ în arestŭ pe contele Károlyi şi pe căpitanulŭ de Werff! Contele e spulberatŭ, tênĕrŭ şi preocupatŭ de nascerea sa şi de noţiunĭ false asupra onórei. Căpitanulŭ e unŭ vechiŭ luptătorŭ, care voiesce sĕ aplaneze fiecare afacere cu sabia şi pistolulŭ şi care a tractatŭ cu pasiune cartelulŭ tênĕrului conte. Eu nu suferŭ în armata mea nicĭ unŭ duelŭ, despreţuescŭ principiile acelora, care îlŭ apĕră, îlŭ justifică şi se străpungŭ cu sânge rece. Dacă am ofiţerĭ, cari se espunŭ inimicului, pe aceia îi stimezŭ. Nepăsarea, pe care o dovedescŭ cu astfelŭ de prilegiuirĭ, servesce şi lorŭ şi patriei lorŭ spe onóre. Dacă însĕ între acestea vorŭ fi şi astfelŭ de bărbaţĭ, carĭ suntŭ gata de a jertfi totulŭ pentru ura şi rĕsbunarea, ce o au faţă cu inimiculŭ lorŭ, pe aceia îi despreţuescŭ; pe unŭ astfelŭ de om eu nu-lŭ ţinŭ mai bunŭ, decâtŭ pe unŭ gladiatorŭ romanŭ. Ţine consiliu de rĕsboiu asupra ambilorŭ ofiţerĭ, cercetéză cu imparţialitate, care a fostŭ causa duelului şi acela care va fi vinovatulŭ, are sĕ fie jertfa sorţii şi a legii. Eu vréu, ca unŭ obiceiu atâtŭ de barbarŭ, care se potrivesce cu secolulŭ lui Tamerlan şi Baiazetŭ, şi care are adeseorĭ urmărĭ atâtŭ de triste pentru singuraticele familii, sĕ fie suprimatŭ şi pedepsitŭ, chiarŭ dacă aşŭ perde prin acésta jumĕtate din ofiţerii mei. Suntŭ încă ómenĭ carĭ cu caracterulŭ eroismului întrunescŭ şi pe acela alŭ unui bunŭ supusŭ. Publică d-le generalŭ scrisórea acésta într'unŭ ordinŭ de ḍi tuturorŭ ofiţerilorŭ, ca sĕ cunóscă fiecare vederile mele.

* * *

Necrologŭ. — *Const. Atanasiu* a decedatŭ la 17 curentŭ, 3 óre diminéţa, în etate de 55 de anĭ în Galaţĭ. Înmormêntarea s'a sĕvêrşitŭ la 18 curentŭ.

Fie-i ţĕrîna uşóră!

* * *

Necrologŭ. — *Estera Popŭ* născută *Călinŭ*, soţia d-lui Stefanŭ Popŭ, în urma unui morbŭ greu, după suferinţe îndelungate a adormitŭ în Domnulŭ la 18 Iuliu 9 óre séra, în etate de 37. Inmormêntarea s'a făcutŭ Sâmbătă la 20 c., la cimitirulŭ Şerbanŭ-Vodă, din Bucurescĭ.

Fie'i ţĕrîna uşóră!

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

BERLIN, 4 Augustŭ. — Sgomotulŭ despre nenorocirea ce se ḍice că i s'ar fi întêmplatŭ prinţului germanŭ de corónă nu e întemeiatŭ.

LONDRA, 4 Augustŭ. — Guvernulŭ englesŭ n'a primitŭ nicĭ o confirmare a scirei despre o ciocnire a Ruşilorŭ cu Afganii nu departe de Meruciacŭ.

CAIRO, 4 Augustŭ. — Nunţii sosiţĭ din Berber anunţă mórtea lui Osman Digma.

BIBLIOGRAFIĂ.

Au apărutŭ următórele publicaţiunĭ ale Academiei Române şi se află de vênḍare la librăria Socecŭ & Co. în Bucurescĭ:

1. »Documente privitóre la Istoria Românilorŭ.« Urmare la colecţiunea lui Eudoxiu de Harmuzachi — Suplimentŭ I. Volumulŭ II. 1781—1814. Cu portretulŭ lui Ioanŭ Gheorghe Caragea Voevod. — »Documente culese din Archivele Ministerului Atacerilorŭ strĕine din Parisŭ« de A. I. Odobescu. — Volumŭ în 4° de XLVII şi 755 pagine. Preţulŭ 40 lei.

2. »Analele Academiei Române«. — Seria II. Tomulŭ VII 1884—1885. Secţiunea I. Partea administrativă şi desbaterile. Volumŭ în 4° de 337 pagine. — Preţulŭ 3 lei.

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 3 Augus st. n 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.82	Vênd.	8.84
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.88	»	9.92
Lire turcescĭ	»	11.15	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5 85	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.5	»	123.5
Discontulŭ	»	. . . 7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Augustŭ st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	98 85
Rentă de hârtiă 5% . .	92.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.20
Bonurĭ rurale ungare . .	103.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2 75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.20
Bonurĭ rurale transilvane	101.75
Bonurĭ croato-slavone . .	102.–
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	120.—
Renta de hărtiă austriacă	82 65
Renta de arg. austr. . .	83 30
Renta de aurŭ austr. . .	109 05
Losurile din 1860 . . .	139.50
Acţiunile băncei austro-ungare	868
Act. băncei de creditŭ ung.	287 —
Act. băncei de creditŭ austr.	280.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 91
Napoleon-d'orĭ	9.93—
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.45
Londra 10 Livres sterlinge	125.20

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 17 Iuliu st v. 1885.

	Cump.	vênd
Renta română (5%). . . .	89	90
Renta rom. amort. (5%) . .	93	93½
» convert. (6%) . .	88½	89½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	30	32
Credit fonc. rural (7%) . .	100½	101½
» „ „ (5%) . .	84¾	85½
» » urban (7%) . .	98½	99½
» » ». (6%) . .	91½	92½
» . » (5%) . .	83	83½
Banca naţională a Românieĭ	1240	1250
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	10½	11¼
Bancnote austriace contra aurŭ	2.04	2.05

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecăreĭ lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni . . . . 3 fl. —

„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —

„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ

„ şése lunĭ . . . . 20 „

„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Nr. 620—1885.

Concursŭ.

La scólele reuniuneĭ foştilorŭ grăniţerĭ din regimentulŭ I românŭ suntŭ de conferitŭ pe calea concursului următórele staţiunĭ învĕţătorescĭ:

1. Postulŭ de învĕţĕtorésă la scóla din Voila, comitatulŭ Făgăraşului, cu salarŭ anualŭ de 300 fl. v. a., cuartirŭ şi lemne de focŭ după trebuinţă.

2. Postulŭ de învĕţătorŭ secundarŭ le scóla din Vestemŭ, comitatulŭ Sibiiului, cu emolumentele: 200 fl. salariu anualŭ apoi cuartirŭ şi lemne de focŭ.

3. Postulŭ de învăţătorŭ adjunctŭ la scóla din Voila cu salarŭ de 180 fl. cuartirŭ şi lemne de focŭ.

Concurenţii la aceste posturĭ au sĕ'şĭ subştérnă cererile instruite cu diploma de cualificaţiune şi alte documente legali pănă în 20 Augustŭ a. c. st. n. la

Comitetulŭ administrătorŭ de fondulŭ scolasticŭ alŭ foştilorŭ grăniţerĭ din regimentulŭ I românŭ în Sibiiu.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de ersóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10,51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.4[illegible]	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clusiu (	5.56	5 58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.3
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.4
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10 20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.0[illegible]
	10.51	9 18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 54	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10 50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1 45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4[illegible]	7.29	9.11	11.4[illegible]
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0[illegible]	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.33	6.24	—
Cluşiu (	—	10 0[illegible]	5.05	6.43	—
(	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.0[illegible]	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	[illegible]	1 45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.4[illegible]
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.2[illegible]
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.4[illegible]	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 3[illegible]	11.0[illegible]
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.44

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicica	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11 18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5[illegible]
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.0[illegible]
Szolnok (	11.02	3.44	11 40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7 53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4 38	—	6.48
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6 42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicica	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.[illegible]4

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10 16

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1 19	3 49
Pui	8 36	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 53	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9 33	5.58
Baniţa	7.27	10.14	6.0[illegible]
Crivadia	8.06	10 54	6 45
Pui	8.50	11 37	7.[illegible]5
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1 35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.